

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге
КАРАР**

11 июнь 2024 ел

№ 14

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне
раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәгэ 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 бүлекнен 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузэтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгэ 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге Уставы нигезендә Чарлы авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Күшымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территориисендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территориисендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 29 ноябрендәгэ 33 номерлы Чарлы авыл жирлеге Советы каарының үз көчен югалткан дип танырга.

3. Элеге каарарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында». Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://kukmor.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кукмара муниципаль районнының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территориисендәгэ мәгълүмат стендларында бастырырга.

Жирлек башлыгы

Ж/К

Э.Н.Козлов

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территорииясен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәэммин итү таләпләрен (алга таба шулай ук – мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Чарлы авыл башкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затлары – Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре (алга таба шулай ук – контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфа бурычларына аларның вазыйфа инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затларның хокуклары, бурычлары бар һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә жаваплылык тоталар.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренен үтәлешен контрольдә тота, шул исәптән:

1) яңешәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементлары һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренен мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле керуенә комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торак булмаган биналар, корылмалар, төзелмәләрнең фасадларын, биналарның, корылмаларның, төзелмәләрнең башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнен башка элементларын һәм жәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәkle мәгълumatны үз эченә алган максус билгеләр, язуларны тоту буенча;

- жир эшләре башкарылган чорда биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле юллар, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэммин итү, жаяуленәр, шул исәптән инвалидлар

həm xalıqnyň başka az xərəkətlənүче tərkemnəre iminlegen həm jəryulələr xərəkətenen kürkynıçsyzlygyň təemin ity buencha;

- Tatarstan Respublikası normativ xokukýy aktlarы belən bilgeləngən srokta avariyalər nətijəsendə kilep tughan eşlər bashkaru turynnda administrasiyə xəbərnamə jibəry buencha;

- transport charalarыn gazona yaki baska yashellənderelgən territoriyagə, yaki təzəkləndərə kagyidələrə belən anda transport charalarыn urnaştyru chikləngən rekreation territoriyagə urnaştyruyny rəxsət itelməve turynnda, shulay uk alarnы eksploatasiyləy, xəzmət kürsətү yaki remontlau vakytynda, yəklər taşu yaki təzeləsh məydançyklyarınnan chıgu vakytynda (tent yaki yama bulma cəbəple) gomumi faydalandagı territoriyalərnəne transport charalarы belən pyçratu rəxsət itelməve turynnda;

3) Kukmara muunicipal rayonu Çarlı avyl jirlege territoriyasen kışkы chorda jyeshstyru buencha, shul isəptən binalarныň, korılmalarныň tübələren karдан, bordan həm boz səngelərennən chistartu buencha charalar utkərune kontrolde totu buencha məjbüri taləplər

4) Kukmara muunicipal rayonu Çarlı avyl jirlege territoriyasen jəyge chorda jyeshstyru buencha, shul isəptən karantin, agulu həm chup ulənnəren aychla, alar belən kərəşü, alarnыň kūpləp үskən urynыn bilgeləy, beterü buencha məjbüri taləplərne də kerter, məjbüri taləplər;

5) maxsus янгынга carşı режим gaməldə bulgan chorda янгын kürkynıçsyzlygyň əstəmə məjbüri taləplər;

6) gomumi faydalandagı territoriyalərdə jir asty kommuunikasiyləren salu, үzgərtеп koru, remontlau həm totu buencha məjbüri taləplər;

7) katy kommunal kalyklarны sakla buencha məjbüri taləplər;

8) xayvannarны yortu buencha məjbüri taləplər həm avyl xujalığı xayvannarыn həm koşlaryn gomumi faydalandagı territoriyalərdə həm təzəkləndərə kagyidələrendə karalgan baska territoriyalərdə kətugə yul kuyma turynnda taləplər.

Administrasiya kontrol uthkərerəgə vəkalətle vazyýfaai zatlardar tarafyinnañ alarnыň kompetenцияse chiklərendə birelgən məjbüri taləplərne bozunu beterü turyndagı kürsətmələrnən uthleşen kontrolde tota.

1.7. Əlegə Nigəzləmədə təzəkləndərə elementlərə dili dekorativ, teknik, planlashstyru, konstruktiv jaylanmalar, yashelləndərə elementlərə, tərləe jihazla həm bizəy tərlərə, shul isəptən binalar, korılmalar, təzeləmlər fasadlaryn da, keche arxitektura formalalar, kapitaly bulmagan stacionar bulmagan korılmalar həm təzeləmlər, territoriyane təzəkləndərүnen sostav əleshləre bułarak kулланыла torğan məgъlumatı şitlər həm kürsətkechlər anlaşyla.

Əlegə Nigəzləmədə təzəkləndərə obyektlərə dili təzəkləndərə buencha eşchənlək alıp baryla torğan tərləe funksionalı bilgeləneshstəge territoriyalər anlaşyla, shul isəptən:

1) planlashstyru strukturası elementlərə (zonalar (massivlər), rayonlar (shul isəptən torak rayonlar, mikrorayonlar, kvartallar, sənəgat rayonları, yar bülərə), гражданnarныň bəkçəçiyik, yashelçəçelək kommersiyaile bulmagan berləşmələrə urnaşkan territoriyalər);

2) uram-yol cheltəre elementlərə (alleealar, bülvarlar, magistrallar, tykryklar, məydanlar, kerü yolları, prospektlər, keçkənə uramlar, razvəndlər, təşü yolları, traktlar, tūplar, uramlar, şosse);

3) ișegaldy territoriyalərə;

4) balalar həm sport məydançyklyarları;

5) xayvannarны yortu məydançyklyarları;

6) parkovalar (masina kuyu urynnarı);

7) parklar, skverlar, baska yashel zonalar;

8) teknik həm sanitar-sakla zonalar;

Əlegə Nigəzləmədəge saklagyich jaylanmalar dili kapkalar, keche kapkalar, shlagbaumlar, shul isəptən automatlar shlagbaumlar həm dekorativ koymalar (kirtələr) anlaşyla.

1.8. Administrasiya təzəkləndərə əlkəsendə kontrolne gaməltə aşyru kysalarynda təzəkləndərə əlkəsendə kontrol obyektlərini isəpkə alunu təemin itə.

Administrasiya tarafyinnañ təzəkləndərə əlkəsendəge kontrol obyektlərini əlegə Nigəzləmə nigezendə bilgeli ber kürkynıç kategoriyasenə keretü gaməltə aşyryla.

2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (заар китерү) куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә зыян китерү (заар китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алыш бара.

2.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерү куркынычларын идарә итү максатларында әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер куркыныч категориясенә керту әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә керту һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү администрация боерыгы белән башкарыла.

Администрация тарафыннан контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән тубәндәгеләр кулланыла:

- 1) Бердәм дәүләт қучемсез милек реестрындагы мәгълүматлар;
- 2) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан контрольдә тотылган затлар белән аралашмычка контроль үткәргәндә алышна торган мәгълүматлар;
- 3) администрациядәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чаалар үткәрү тубәндәгә вакыт аралыгы белән башкарыла:

1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен – 2 елга бер тапкыр;

2) уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен – 3 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаалары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән куркыныч категориясенә керту турында карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаалар планинарына еллык планны гамәлгә ашыру елында тубәндәгә куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен соңғы планлы контроль чарасы тәмамланганнан алыш вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чаалар кертелергә тиеш:

- 1) югары куркыныч, – ким дигәндә 2 ел;
- 2) уртача куркыныч, – ким дигәндә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаалар үткәрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яки гражданнның контроль объектына милек хокуку барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәгә территорияләр белән булган очракта – Төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәгә территорияне карап тоту буенча бурыч барлыкка килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектының хокук иясе соравы буенча, сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакыт эчендә ана контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүматны бирәләр.

Контроль объектының хокук иясе администрациягә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алыш бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль

объектлары исемлегенә керту өлөгө Нигезләмәнен 2.3 пунктында курсателгән Администрация боерыгы нигезендә башкарыла.

Риск категорияләре курсателгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмати-телеоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның рәсми сайтында (алга таба – администрациянен рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлеккә керү рәсми сайтның баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәгълүмат була:

1) контроль объектын идентификацияли торган мәгълүмат (контроль объектының урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (эгәр булса), контроль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда));

2) бирелгән куркыныч категориясе;

3) контроль объектына куркыныч категориясен бирү турында карап реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне профилактик чараплар үткәру аша да гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чараплар контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә китерә алган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысууларын контролльдә тотыла торган затларга житкерү максатларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә зыян (зарар) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәру контроллье чараплар үткәрүгә карата естенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чараплары Россия Федерациясе Хөкүмәтне билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында карапмаган профилактик чараплар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар үткәргендә контроль объектларынын закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнен турыдан-туры куркынычы булып торуы яки мондый зыян (зарар) китерелгәнне ачыкланган очракта, контроль үткәрелгә вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чараплар үткәру турында карап кабул итү өчен, шунда ук Кукмара муниципаль района Чарлы авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) мәгълүмат жибәрә.

3.5. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә түбәндәге профилактика чараплары үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокукны куллану тәжрибәсен гомушиләштерү;
- 3) кисәтүләр иғълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне рәсми сайттагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакүләм мәгълүмат чарапларында урнаштыру юлы белән, контроль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълүмат системасындагы шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Администрациянен рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешенде караптан мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Кукмара муниципаль района Чарлы авыл жирлеге халкына гражданнарның жыельышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куелган

мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контролъ объектларына карата үткәрелә торган контролъ чараларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлығы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү үткәрелгән контролъ чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматны жыю һәм анализлау аша администрация тарафыннан башкарыла.

Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижәләре буенча, контролъ үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм администрация башлыгы имзалаған, администрация боерыгы белән расланган доклад әзерли. Әлеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контролъ эшчәнлеккә багышланган маҳсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүнә тәэммин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме администрациядә әзерләнә торган мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә заар (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә заар (зыян) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаган очракта, контролъ үткәрелә торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән мәгълүматларны алғаннан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәту язма яки электрон документ формасында әзерләнә һәм контролъ үткәрелә торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәту Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлығының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләрне исәпкә алу журнальнда теркәлә.

Администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуны рөхсәт итмәү турында кисәту игълан ителгән очракта, контролъ үткәрелә торган зат күрсәтелгән кисәтүгә карши гариза бирергә хокуклы. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алыш 30 көн эчендә карава. Каршылыкны карау нәтижәсендә контролъ үткәрелә торган кешегә язмача яки электрон документ формасында каршылык белән килемешу яки риза булмау турында мәгълүмат белән жавап жибәрелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контроль үткәрелә торган затларга консультацияне контролъ үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итү вакытында яки профилактик чаралар. контролъ чаралар үткәрү барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итүне Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм (яки) контролъ үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контролъ эшчәнлеккә багышланган маҳсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формала түбәндәгә мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контролъ оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контролъ чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контролъ үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;

г) үтәлешләрен бәяләү администрация тарафыннан контролъ чаралар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Контроль үткөргө вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү түбәндәге очракларда башкарыла:

- 1) контроль үткәрелә торган зат тарафыннаи консультация мәсьәләләре буенча язмача жавап бирү турында язмача сорату бирлегән;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга жавап бирү ёстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контроль үткөргө вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргө тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чарада башка катнашучыларның каарларын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынау нәтижәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контроль үткөргө вәкаләтле вазыйфай затка билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контроль үткәрелә торган затны бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алыш барыла.

Контроль үткәрелә торган затларның һәм аларның вәкилләренең администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертәрле мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультацияләр администрациянен рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус булектә Күкмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) яки контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан имзаланган язма анлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контроль үткәрелә торган затның эшчәнлек алышы бару урынында профилактик әнгәмә рәвеинендә яисә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактика визиты барышында контроль үткәрелә торган затка аның эшчәнлегенә йәана караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнен нигезләре һәм тәкъдим ителгән ысууллары, шулай ук, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата, үткәрелә торган контроль чараганларның төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә.

Профилактик визит үткәргендә, контроль үткәрелә торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Контроль үткәрелә торган затка профилактик визит барышында бирелгән анлатмалар тәкъдим итү характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контроль үткәрелә торган затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактика визиты үткәрү турында контроль үткәрелә торган затка аны үткәрү датасына кадәр кименән дә өчүнненән дә сонга калмычка контроль үткөргө вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә контроль үткәрелә торган зат адресына «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузатчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

Контроль үткәрелә торган зат, бу хакта администрациягә аны үткәрү датасына кадәр өч эш қөненнән дә сонга калмычка хәбәр итеп, мәжбүри профилактика визиты уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны үткәрү вакыты контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш қоненнән артмаска тиеш.

Контрольдә тотыла торган зат контроль органына аңа карата профилактик визит үткәрү турында гариза белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы (алга таба – шулай ук контрольдә тотыла торган затның гаризасы).

Контроль органы әлеге гаризаны теркәгән көннән алып ун эш көне дәвамында контролъдә тотыла торган затның гаризасын карый һәм профилактик визит үткәру турында карап кабул итә, яисә контролъдә тотылган зат хәбәр иткән контроль органының матди, финанс һәм кадрлар ресурсларын, контроль объектының куркыныч категориясен исәпкә алып, профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул итә.

Контроль органы түбәндәге нигезләрнең берсе буенча контролъдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул итә:

1) контролъдә тотыла торган заттан профилактик визит үткәру турындағы гаризаны кире алуды турында хәбәр килгән;

. 2) контролъдә тотыла торган затның гаризасын тапшырган көнгә кадәр ике ай дәвамында контроль органы тарафыннан әлеге контролъдә тотыла торган затка карата профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карап кабул ителгән;

3) контролъдә тотыла торган зат гариза биргән көнгә кадәр алты ай дәвамында профилактик визит үткәру контролъдә тотыла торган затның эшчәнлек урынында булмавы яки контролъдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) аркасында профилактик визит үткәру мөмкин булмау сәбәпле мөмкин булмаган;

4) контролъдә тотылган затның гаризасында әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, (кузәтчелек) органы вазыйфаи затларының яки аларның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә куркынычлар бар.

Контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәру турында карап кабул ителгән очракта, контроль органы егерме эш көне дәвамында мондый килешүне теркәүне тәэммин итүче теләсә нинди ысул белән контролъдә тотылган зат белән профилактик визит үткәру датасын килештерә һәм мондый профилактик визитны закон белән саклана торган кыймәтләргә зиян китерү (зарар китерү) куркынычларын профилактикалау программасына кертүне тәэммин итә.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар қысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контролъдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карап тикшерү, сораштыру, документлар таләп итү, язма анлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерү (карал тикшерү, сораштыру, язма анлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язма анлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карал тикшерү, сораштыру, язма анлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнен үтәлешен күзәту (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша, шул исәптән, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында килә, мәжбүри таләпләрне үтгәү қысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» чөлтәреннән алынган мәгълүматлар, башка гомуми кулланышта булган мәгълүматлар, шулай ук автомат режимда эшли торган хокук бозуларны теркәүнең фото- һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүматлар аша)

6) күчмә карал тикшерү (тикшереп карау, инструменталь тикшерү (videоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пункттта караган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар қысаларында әлеге Нигезләмәгә 1 ичә күшүмтә нигезендә, конкрет контроль объектын билгеле бер куркыныч категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрнен үтәүне күзәту һәм күчмә тикшерү контроль үткәрелә торган затлар белән аралашмычча администрация тарафыннан үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү;
- 6) күчмә тикшереп чыгу.

4.6. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара эш итеп контроль чаралар үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) администрациянең гражданнарның һәм оешмаларның мөрәҗәгатьләре (гаризалары), дәүләт администрациясе органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан көргән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зиян (зарар) китерү турында яки зиян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чаралар, шул исәптән үзара хезмәттәшлек итмичә, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгән контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпышлын ачыклау;

3) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының житүе;

4) конкрет контроль контроль үткәрелә торган затларга карата контроль чаралар үткәрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына көргән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

6) ачыланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срого тәмамлану – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан бирелгән күрсәтмәдә каралган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә ачыланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче күшүмтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланған махсус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контроль үткәрелә торган зат белән хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чаралар администрациянең контроль чараны үткәрү турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Администрациянең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зиян (зарар) китерү яки зиян (зарар) китерү куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәрү турында боерыгы кабул итегендә очракта яки контроль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Куркыныч индикаторларына ярашлы параметрларга туры килү яки параметрлардан тайпышлы контроли чараны үткәрү өчен нигез булып торган эшчәнлек параметрларын билгеләгән очракта. мондый боерык контроли чарасын үткәрү турында контроли үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затның контроли чара үткәрү турында дәлилле тәкъдиме нигезендә кабул ителә.

4.10. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе нигезендә, администрациянең эш планнарындагы йөкләмә нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Төзекләндеру өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар алар карамагында булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган, дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнарыннан, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынучы, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлеге белән, шулай ук «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2021 елның 6 мартандагы 338 номерлы каары белән расланган, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (кузәтчелек) органнары тарафыннан алар карамагында әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чаралары «Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы каары белән расланган, Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткәрунен еллык планнары нигезендә, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан администрациягә контроль чараны үткәргендә катнаша алмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы булган, шуна бәйле рәвештә, контроль чараны үткәру администрация тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданың администрациягә мөрәжәгать итүенә сәбәп булган шартларны бетерү очен кирәkle вакытка (әмма 20 көннән артык түгел) кучерелә торган очракка бер үк вакытта түбәндәге шартларны да үтәү керә:

1) контроль үткәрелә торган затның яки аның вәкиленен булмавы контроль чараны үткәргендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан, контроль чараны үткәру турында тиешенчә хәбәр итегендә очракта, контроль чараны үткәргендә мәжбuri таләпләрне үтәүне бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыйдан-турсызыянга (зарар) китерү белән янаулар яки чынлыкта зыян (зарар) китерү билгеләренен булмавы;

3) контроль чараны үткәргендә контроль үткәрелә торган затның булмавының (контроль үткәрелә торган затның авыруы, аның командировкада булуы h.b.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәру вакыты 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнен гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгаттән һәм микропредприятие өчен 15 сәгаттән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенен берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан контроль чараптар үткәрунен барлық очракларында да мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар үткәргән геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, геодезия һәм картометрия үлчәүләре алу һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чараптар турында мәгълумат контроль чара нәтиҗәләре буенча төzelгән актта һәм контроль чара қысаларында үткәрлгән контроль гамәл нәтиҗәләре буенча төzelгән беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтиҗәләренә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисату һәм (яки) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, администрация тарафыннан жаваплылыкка тарту һәм (яки) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чарапарны куллану турындагы мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнара яки вазифаи затларга мәгълумат жибәрү керә.

4.18. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чара тәмамлангач, контроль чара акты төzelә. Эгәр мондый чара нәтиҗәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнләгә күрсәтелә. Ачыкланган бозуны контроль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәләргә тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тутырылган тикшерү қәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында гамәлгә ашырыла.

Прокуратура органнары белән үткәру килешентән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жибәрәлә.

4.19. Контроль чарапар турында мәгълумат Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль үткәрелә торган затларга контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул ителә торган караптар турында мәгълумат бирү қүрсәтелгән гамәлләр һәм караптар турында мәгълуматларны Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрына урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны контроль үткәрелә торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр қүрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәгълумати системаларның мәгълумати-технологик үзара бәйләнешен тәэмин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен (функцияләрнен) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълумат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен төбәк порталы ашажиткеру юлы белән башкарыла.

Контроль үткәрелә торган зат булган эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармый торган гражданга, әгәр дә ул администрация адресына қәгазылә документлар алу кирәклеге турында хәбәр жибәрсә яисә администрациядә контроль үткәрелә торган затның электрон почта адресы турында мәгълумат булмаса һәм ана дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жибәрү мөмкинлеге булмаса (әгәр кешенен Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаган булса), контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр

həm kabul itelgən kararlar turynıda kəgazdə dokumentlar jibəryu yolu belən xəbər itelə. Əlage граждан администрацияtə dokumentlarны kəgazdə jibərerəgə hoxukluy.

4.21. Aktta yazılıgan faktlar həm nətijələr belən kileşməgən очракta, kontrol yutkərelə torğan zat «Rossiya Federasiyasendə dəylət kontrolə (kuzətcheləge) həm muunicipal kontrol turynıda» 2020 elnyıq 31 iulendəge 248 – F3 nömrəli Federalъ законnyıq 39-40 sətiyalarında həm əlage Nitəzəmənəc 5 bullegendə karalğan tərtiptə shikaytə jibərerəgə hoxukluy.

4.22. Kontrol charanı yutkərgəndə məjbüri tələplərnə bəzulap achiqlanmagən очракta, bu haxta məgъlyumat Kontrol (kuzətchelək) charalarınıq berdəm reestryna kertelə. Kontrol yutkərerəgə vəkalətlə vəzayifai zat məjbüri tələplərnə yutəy buencha tək'dimnər biregerə, закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterə kürkynychaların profilaktikalauga yonəldərləgən bашka charalar yutkərerəgə hoxukluy.

4.23. Kontrol charası yutkərgəndə kontrol yutkərelə torğan zat tarafyinnan məjbüri tələplərnə bəzulap achiqlanmagən очракta, Rossiya Federasiyse законnarında karalğan vəkalətlər chiklərendə administrasiya (kontrol yutkərerəgə vəkalətlə vəzayifai zat) təbəndəgelərgə hoxukluy:

1) kontrol chara aktı rəsmi ləşterəlgənnən son, kontrol yutkəreləgən zatka, məmkin bülən vəzayit kürsətəp, achiqlanmagən bəzulap bəterə turynıda həm (yəki) закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterəne buldırmau buencha charalar yutkəry turynıda kürsətmə biregerə;

2) əgər kontrol charası yutkərgəndə, kontrol obyektyına iя bülən həm (yəki) faydalangan гражданиq, oeshmalarnıq eşçənləge закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterə kürkynychi tudyra yəki mondýy ziyin (zarar) kiterələ diph bilgeləngən очракta, закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterəne buldırmau yəki anı tuktatı həm гражданиargə, oeshmalartə закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterə kürkynychi həm anı buldırmau ыsulların turynıda məgъlyumatny teləsə nindı ыsul belən jitkerə buencha Rossiya Federasiyse законnarında karalğan charaların kichəkməstən kabul itərgə;

3) kontrol chara barışlında jinayıt yəki administrativ hoxuk bəzu bilgeləre achiqlanğanda, үz kompetenziyənə yarashlı rəvəştə tieshle məgъlyumatny dəylət organına jibərerəgə yəki, tieshle vəkalətlərə bülən vəzayit kürsətəp, achiqlanmagən bəzulap bəterə turynıda məjbüri tələp itəp, qurğuların tələpərək tətəqibərəgə;

4) məjbüri tələplərnən achiqlanmagən bəzuluların bəterəne kontrol yutkərelə totu, məjbüri tələplərnən bəzuluların kisətə, закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (ziyin) kiterə məmkinləgen buldırmau buencha charalar kürerəgə, kürsətmə bilgeləngən sroklardə үtəlməsə, əgər mondýy chara zakonnarda karalğan bulsə, kürsətmənə məjbüri yutəyne tələp itəp, qurğuların tələpərək tətəqibərəgə;

5) məjbüri tələplərnə yutəy buencha kinəşlər birey, закон belən saklana torğan kiyimmətlərgə ziyin (zarar) kiterə kürkynychaların profilaktikalauga yonəldərləgən bашka charalar yutkəry məsələsen kara.

4.24. Kontrol yutkərye vəzayifai zatlardə təzəkləndərə əlkəsendə kontrol yutkərgəndə federalı bashkarma administrasiya organları həm alarını territorial organları, Tatarstan Respublikası bashkarma administrasiyse organları, qırılcı үzidərə organları, hoxuk saklau organları, oeshmalar həm граждaniar belən bilgeləngən tərtiptə xəzməttəşlek itələr.

Təzəkləndərə əlkəsendə kontrol yutkərelək itu kysalalarında kontrol charası barışlında Rossiya Federasiyse zakonnarı belən administrativ həm bашka җavaplılyk karalğan закон tələpləren bəzu achiqlanmagən очракta. kontrol chara aktındə achiqlanmagən bəzu bilgelərə bəzu turynıda məgъlyumat kürsətelə. Kontrol yutkərerəgə vəkalətlə vəzayifai zatlardə əlage aktındə kucherməsen tieshle җavaplılykka tartuga vəkalətlə administrasiya organına jibərələr.

5. Администрация каарларына, контрольткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

5.1. Администрация каарларына, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавы) карата «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федеरаль законның 9 булеге тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелтергә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре төзекләндерү өлкәсенә контролен гамәлгә ашыру қысаларында турыдан-туры бозылган контролльдә тотыла торган затлар түбәндәгеләргә карата судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чараплар үткәрү турында каарлар;
- 2) контроль чараплар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында курсәтмәләр;
- 3) контролль чаралары қысаларында контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.3. Шикаятыне контроль үткәрелә торган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланып, шикаятыне карауга вәкаләтле органга электрон рәвештә бирэ.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкىл итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланмыйча, Россия Федерациясенә дәүләт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон таләпләрен исәпкә алыш бирелә. Тиешле шикаять Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы шәхси кабул иткәндә контроль үткәрелгән зат тарафыннан Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгына шикаятыта (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкىл итүче мәгълүматлар булу турында алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан карала.

5.5. Администрациянен каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять контролльдә тотыла торган зат үз хокуклары бозылуы турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алыш 30 календарь көн эчендә бирелтергә мөмкин.

Администрация курсәтмәсе буенча шикаять контроль үткәрелгән зат курсәтмәне алганнын соң 10 эш көне эчендә бирелтергә мөмкин.

Шикаять бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, шикаять бирүче затның үтенече буенча бу срок шикаятыне карау өчен администрация (вазыйфаи зат) тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаять биргән кеше, шикаять буенча карап кабул ителгәнчә, аны кире тулысынча яисә өлешчә ала ала. Шул ук вакытта шикаятыне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт итепми.

5.6. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

Әгәр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматны алу таләп итепсә, шикаятыне карау вакыты Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күп лигендә 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсенә контролънең төп курсәткечләре һәм аларның максатчан қыйммәтләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсенә контролъне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федеरаль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2 Контроль төренен төп курсәткечләре һәм аларның максатчан курсәткечләре, төзекләндерү өлкәсенә контроль өчен индикатив курсәткечләр Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территориисендә төзекләндеру өлкәсендә
муниципаль контроль турында нигезләмәгә 1 нче күшымта

**Башкарма комитет тарафыннан төзекләндеру өлкәсендә контроль үткәргендә
төзекләндеру өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә
керту критерийлары**

1. Югары куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

янәшәдәге территорияләр.

2. Уртача куркыныч категориясенә түбәндәгеләр керә:

элмә такталар, биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капиталъ булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар капиталъ булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, мәгълүмат щитлары, курсаткечләр, саклагыч жайланмалар.

3. Төзекләндеру өлкәсендәге барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә керә.

Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль турында нигезләмәгә 2 нче күшымта

**Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә планнан тыш тикшерүләр үткәрү
кирәклеген билгеләү өчен Кукмара муниципаль районы Чарлы авыл жирлеге башкарма
комитеты тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда
кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары**

1. Жирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза жибәрү факты булмаганда, автомобиль транспортын ремонтлау һәм хезмәт күрсәту өлкәсендә хезмәт курсәту буенча контрольдә тотыла торган зат тарафыннан эшчәнлек башланган көннән алып 90 календарь көн узу.

2. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, квартал дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкару бурычы йөкләнгән оешма хезмәткәрләре санының, әлеге эшләрне башкару өчен билгеләнгән жыештыру һәм маxус техника санының шул ук вакыт аралыгында артуы булмаган очракта. 50 һәм аннан да күбрәк процентка кимүе (ләкин ким дигәндә ике хезмәткәр).

3. Хезмәт күрсәту территориясендә ике календарь атна дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкаруны үз бурычларына керткән оешмaga хезмәт күрсәту территориясендә травматологик ярдәм сорап мөрәҗәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән контроль объектының торышыннан тайпылуның оч һәм аннан да күбрәк шундый ук очраклары ачыклануы турында гражданнардан, оешмалардан, дәүләт хакимиyete органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кергән, массакүләм мәгълүмат чараларыннан, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион чeltәrennәn һәм (яки) килтән мәгълүматларның дөреслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар нәтижәсендә алынган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында сөйли торган мәгълүмат булу.

5. Контрольдә тотылган затка карата чыгарылган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозган өчен административ жәза билгеләү турында административ хокук бозу турында эш буенча бер ел эчендә кимендә биш карап булу.

6. Торак пунктның бер административ-территориаль берәмлеге (урам, микрорайон) территориясендә ике календарь атна дәвамында травма алуга бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәту өчен мөрәҗәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.